לד כרם לא פריך. לפי שאינו שוה בשניהם דמטמא אינו ענוש כרת על הבאתו אלא שעל שגגת כרת הוא בא ופסח ענוש כרת על הבאתו: **אשם נמי לייתי.** לפסול [ב] בשלא לשמו מבנין אב דכתיב רבי אליעזר לעיל (דף י.) דקא"ל רבי יהושע מוחזי צד כרת לא פריך [א] אשם נמי לייתי אשם פריך מה להצד השוה שבהן שכן ישנן בצבור כביחיד ואיבעית אימא צד כרת נמי פריך ובן עזאי גמרא גמיר לה והא דקאמר רב הונא קל וחומר לא אמרה אלא [ג] לחדד בה תלמידיו:

מתני' [ג] א הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן קבל והלך וזרק שלא לשמן [ב] או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח [ג] שהזבח נפסל בארבעה דברים בשחיטה ובקבול [ד] ובהילוך ובזריקה [ה] רבי שמעון מכשיר בהילוך שהיה [ב] אומר אי אפשר שלא בשחיטה ושלא בקבלה ושלא בזריקה אבל אפשר בלא הילוך שוחט בצד המזבח וזורק רבי [ו] אליעזר [ז] אומר המהלך במקום שהוא צריך להלך מחשבה פוסלת במקום שאינו צריך להלך אין מחשבה פוסלת: **גמ'** וקבלה מי פסלה [ד] [ז] והתניא [ו] והקריבו זו קבלת הדם אתה אומר קבלת הדם או אינו אלא זריקה כשהוא אומר וזרקו הרי זריקה אמור הא מה אני מקיים והקריבו זו קבלת הדם בני אהרן הכהנים [ה] שתהא בכהן כשר ובכלי שרת [ח] אמר רבי עקיבא מנין לקבלה שלא תהא [אלא] בכהן כשר ובכלי שרת נאמר כאן בני אהרן ונאמר להלן [2] אלה שמות בני אהרן הכהנים המשוחים מה להלן בכהן כשר ובכלי שרת אף כאן בכהן כשר ובכלי שרת אמר רבי טרפון [ט] אקפח את בניי אם לא שמעתי להבחין [ה] הפרש בין קבלה לזריקה ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה כמעשה [י] קבלו בחוץ אינו חייב כרת [יא] זרקו בחוץ ענוש כרת [יב] קבלוהו פסולין אין חייבין עליו [יג] זרקוהו פסולין חייבין עליו אמר לו רבי טרפון העבודה את [יד] הטית ימין ושמאל אני שמעתי ואין לי לפרש אתה דורש ומסכים לשמועה בלשון הזה אמר לו [טו] עקיבא [יז] [יח] כל הפורש ממך כפורש מחייו אמר רבא לא קשיא כאן במחשבת פיגול כאן במחשבת שלא לשמה דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל ולא קתני מתפגל ש"מ: ומחשבת פיגול לא פסלה בקבלה והתניא [יט] יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא בזריקה בלבד מנין לרבות שחיטה וקבלה ת"ל [2] ואם האכל יאכל מבשר [ח] זבח שלמיו (פיגול הוא) לא ירצה בדברים המביאין לידי אכילה הכתוב מדבר יכול שאני מרבה אף שפיכת שיריים והקטרת אימורין ת"ל [3] ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב זריקה בכלל היתה ולמה יצתה להקיש אליה לומר לך מה זריקה מיוחדת שהיא עבודה [יז] (ומכפרת) ומעבבת [יא] כפרה אף כל עבודה ומעבבת כפרה [כ] יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה **אתה** אומר זו קבלת הדם כו'. לעיל (דף ז.) פי' בקונטרס דמומרמין והקריבו בקבלה ולא בהולכה משום דוהקריבו נאמר מיד אחר שחיטה וקבלה היא עבודה ראשונה שאחר שחיטה ולפירושו קשה היכי בעי למימר הכא אי אינו אלא זריקה גרמא דמומרמי' לה בקבלה או בזריקה לפי שהן עבודות חשובות שאי אפשר לבטלן מה שאין כן בהולכה [ט]:

בכהן כשר ובכלי שרת. פירש בקונטרס כלי שרת בגדי כהונה וקשה דהא נפקא לקמן בפרק שני (דף יח:) מקרא דאין בגדיהם עליהן אין כהונה עליהן והוו להו זרים ואפילו בעבודה אלא מעכבא כפרה ויש לומר דאי לאו גזרה שוה דהכא הוה אמרינן מה שהקפידה תורה אממוסר בגדים היינו היכא דכתיבי בגדים אבל היכא דלא כתיבי בגדים לא וגבי נתינת אש וסידור איברים לא הוה בעינא בגדים [כ] מכהן בגיהוגו אלא מדגלי רחמנא גבי קבלה גזרה שוה יליפינן בכל דוכתא דהכהן הוי בגיהוגו:

דיקא נמי דקתני שהזבח **נפסל.** בנמקנא לא מייתינן להאי דיקא דבקבלה נמי איכא פסול פיגול [יט] והיינו בגדי כהונה וכל היכא דקתני נמי בכהן כשר ובכלי שרת בבגדי כהונה קאמר: **אמר רבי עקיבא.** ר' עקיבא לא משמע ליה מהכא דאיכא למימר בני אהרן כל שהן והכהנים בגיהוגם לא משמע ליה: **מה להלן בכהנים כשרין.** הכתוב מדבר דהא אלעזר ואיתמר כתיבי [כ] ובכלי שרת נמי הכתוב מדבר דכתיב [במדבר ג] אשר מנה (את) ילדם והיינו לשון רבוי בגדי כהונה דכתיב (ויקרא כא) ומלא את ידו ללבוש את הבגדים וכתיב נמי ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא [כא] בם את ילדם (שמות כט): **הכאן הפרש כו'.** ואתה עושה את הקבלה כשאר עבודות: **ואין לי לפרש.** איני יודע לפרש מה הפרש שמעתי ביניהן: **לא עשה בה מחשבה כמעשה.** השתא אלקא דעתך [ד] הא דקאמר אין מחשבה פוסלת בשחיטה אם חישב בה חוץ לזמנו או שלא לשמו אלמא לא פסלה בקבלה: **קבלו בחוץ אינו חייב כרת.** דשחיטה היא דכתיב [כב] לחיובא [וא"ל פתח אהל מועד] [ויקרא ז] וזריקה נפקא מדם יחשב [כג] [שם] לקמן בפרק השוחט (קז.): **קבלו פסולין.** זרים [כד] ושאר חייבי מיתות כגון שתויי יין והדומין להם: **אין חייבין עליו.** מיתה דבעינא [כה] עבודה תמה שאין אחריה עבודה בסדר יומא (דף כד.) ובפרק בתרא דהכא (דף קיב:) נמי מנן אין בהם משום [כו] זרות ולא משום עומאה ולא משום מחוסר בגדים כו': **אפה דורש.** מאילוץ ומסכים למה ששמעתי: **מחשבת פיגול.** דחוץ לזמנו לא פסלה בקבלה: **דיקא נמי.** [דתנא] דמתניתין לא חייבי במחשבת פיגול: **אלא בזריקה.** במחשב בשעת זריקה ע"מ לאכול מזבחו ביום השלישי כדכתיב בקרא דמחשבת פיגול המקריב אותו לא יחשב [ויקרא ז] וליפיין מיניה בפ"ב [לקמן מט.] במחשב בשעת הקרבה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר [והקרבה] היינו זריקה: **בדברים המביאים.** את הקרבן לידי היתר אכילה הכתוב מדבר: **אף שפיכת שיריים.** אם שפך שירי הדם ליסוד על מנת לאכול בשר חוץ לזמנו או אם הקטיר אימורין במחשבה זו: **לא ירצה** [כז]. היינו זריקה שהיא מרצה: **כללו היקה.** בכלל הדברים המביאין לידי אכילה: **אין מעכבין.** שיריים אין מעכבין כדתניא בתוספתא [שם:מ. פרי"ד]. ר"מ יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם ישפך [ויקרא ד] נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה כו'. הקטרת אימורין לא מעכבין כפרה דכתיב הדם הוא בנפש יכפר [שם יח]: [כז] **לא קשיא.** הא דקתני לעיל מחשבת [כח] קבלה לא פסלה בפיגול לא כמחשב בשעת קבלה על אכילת בשר אלא במחשב בשעת שחיטה על מנת לקבל דם למחר דלילו זריקה כהאי גוונא עשה בה מחשבה כמעשה אם שחט על מנת לזרוק דם למחר פיגול דהיינו אכילת מזבח [כט] (ואי נמי) דאיתמרי בהדיא אפי' שפיכת שיריים לקמן: **הא דאמר כו'.** והאי דקתני מנין לרבות שחיטה וקבלה [ו] מחשב בשעת קבלה על מנת לשפוך שיריים או אחת משאר האכילות קאמרי [כט]: **ושפיכת שיריים לא פסלה כהו מחשבה.** דקתני לעיל יכול שאני מרבה אף שפיכת שיריים: **אלא באכילה בשר.** בשחיטה לאכול בשר חוץ לזמנו: **מנין לרבות שפיכת שיריים.** וכל שכן אחת זריקה:

לא

א) [נרכות דף לג:] וש"נ. **ב)** פסחים נט.; **ג)** ת"כ צו פי"ב פ"ח ה"ה. **ד)** לעיל ד. מגיגה יפ. [קדושין לו:] ת"כ ויקרא נדבה פ"ד פ"ד ה"ד. **ה)** [תוספ' פ"ח][ה"ג,ו] [שנת יז. קנא.] ת"כ שם ה"ה, ספרי בהעלותך פיס' עה. ירושל' שבת פט"ז ה"א, יומא פ"א ה"א, מגילה פ"א ה"י, הוריות פ"ג ה"ב., ו) [קדושין סו:]. **ז)** ירושל' תרומות פ"ח ה"א, נזיר פ"ג ה"ה. **ט)** ת"כ צו פי"ב פ"ח ה"ד. **י)** לקמן צו:. **כ)** שייך לע"ב. **ל)** יג"מ תוס' יומא כ:.ד"ה והקרבין,. **מ)** יומא כד:

ליקוטים

ולהכי קתני לעיל קבלה שלא עשה בהם מחשבה כמעשה זריקה עשה בה מחשבה כמעשה. והטעם מפני שפרש הפסוק פסול מחשבה בזריקה יותר משאר עבודות שאינן באות אלא מיבני הכתוב, זו היא הדרך לפי' האחרון. אלא שיש לדקדק אחריו דקא מתרץ ליה רבא לההוא מרבנן בקושיא דשפיכת שיריים והקטרת אימורין לא קשיא הא דאמר הריני זורק ע"מ לשפוך שיריים למחר הא דאמר הריני שופך ע"מ להקטיר אימורי למחר, כלומר כי אמר הריני זורק ע"מ לשפוך שיריים למחר פסלה, וכי אמר הריני שופך וכו' לא פסלה. ואיכא לאקשויי על פי' בתרא למה ליה לרבא להומיר הריני שופך ע"מ להקטיר אימורין למחר לא פסלה, דהרייהו לא מעבי כפרה, והא אמרי' דאפי' במחשב בקבלה ע"מ לשפוך שיריים לא פסלה, והוה ליה למימר הא דאמר הריני זורק ע"מ לשפוך שיריים למחר הא דאמר הריני מקבל ע"מ לשפוך שיריים למחר דבזריקה פסלה ובקבלה לא פסלה. ומהאי קושיא מסתייע פי' קמא דהיכא דאמר הריני מקבל ע"מ לשפוך שיריים למחר פסלה. כ"מ הקושיא הראשונה היא מסייע לפי' הב', ועוד יש לי קושיא לפי' הראשון מה התירוץ עצמו שתרץ לו רבא לההוא מרבנן, למה שינה רבא את דבריו ולא אמר הא דאמר הריני מקבל על מנת לשפוך שיריים למחר פסלה בראמרי' בתירוצא קמא ולא היה צריך לשנותה לזריקה דהא במחשב בקבלה קיימינן ואמרי' דפסלה והך דקתני דשפיכת שיריים והקטרת אימורין לא פסלה באמר הריני שופך וכו' דתרוייהו לא מעבי כפרה, הנה גם זו הקושיא לפי' הראשון מעתה כיון שיש לנו על פי' הראשון ב' טעמות גדולות ועל הפי' השני טעמה אחת ראוי לנו לגלגל עם פי' הב' יותר מן הראשון ונתרץ הקושיא שיש עליו דהא דאוקמא רבא לההוא מתני' דקתני יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורין וכו' כגון דאמר הריני שופך על מנת להקטיר אימורין למחר ולא אוקמה כגון דאמר הריני מקבל על מנת לשפוך שיריים. אפשר דליישנא דבתרי' נקט דקתני לתרוייהו בחדא, א"נ הכי אשמעי' רבא דעמא דאמר הריני שופך ע"מ להקטיר למחר לא פסלא אבל אי אמר הריני מקבל ע"מ להקטיר אימורין למחר אע"ג דלא מעבבי כפרה פסלה, והייני מתני' (דף כט ע"ב) דתנן זה הכלל השוחט והמקבל והמוליך והזורק לאכיל דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר כזית חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת, וזה הפרש יש בין שפיכת שיריים והקטרת אימורין ואע"ג דתרוייהו לא מעבבי כפרה ושעבה דמילתא משום דכתיב ואם האכל יאכל ואכילת האש קרויה אכילה דכתיב תאכלהו אש לא נופה, ושפיכת שיריים נהי דמיא לאכילת מזבח אבל אכילה לא מקרא בהדיא, כך נראה לי בעקרי ביאור (רמב"ן ת"כ ויקרא פ"ד מכח"ה הוא כנ' נוסח דתפוסים); וחניא אידך לא מפלה ולא מתפגלת. ודע דאליבא דר"ע טבילת אצבע אינה מתפגלת שאם שחט או קבל או הוליך לטבול אצבעו למחר לא תשיב פגול משום דלא הוי לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח ובריתא דנקט ולא מתפגלת כדי נסבה דליכא מאן דפליג עלה אלא נקטיה לדוגמא בעלמא כשם שאינה מתפגלת כך אינה מפגלת (מל"מ פי"ז מפסק"מ ה"ג):

(במקום פיגול הוא). ועי' לעיל בפסוקיום (ויקרא ז יח, ומס יט ז): [ב] ל"א ת"ל לא ירצה דריקה בכלל כו' (ברייר ופרי"ד). וכן בס"ב הנוס' ת"ל המקריב אותו (הגרי"ב). וד' אות מ: [ג] קשה דהא מדרבנן נמי שחיטה שלינה (עבודה, וכמ"כ ליתא מינה עבודה, רק שמעבב הכפרה [שפ"ש: **יא**] ל"א עבודה המעכבת, וכן בסמוך [פרי"ד]: **יב**] לפסולא (כתה"י): **יג**] אהרן הכהנים (*ש"מ): **יד**] תיבת כלי ליתא בכתה"י ותפ"י וסוסיפיה בדפסד"מ ע"פ מ"ג וע"פ. ובטה"ק הקשה ע"ז ומקיים ני' הס"ל, ועי' מ"ב: **טו**] **לכבש אפ"ה כיון לל"ל** (רא"ש-מ): **טו**] ל"ל **דהולכה** (*ש"מ): **יז**] בכתה"י כגון: **יח**] ל"ל **דבהכהנים** (*ש"מ): **יט**] ל"ל **דבהכהנים** (*שחכ"י): **כ**] ל"ל **התם כתיבי** (*ש"מ): **כא**] ל"ל **ולמלא** (*שחכ"י וב"ה בחקרא): **כב**] **דכתיב חוץ לחיובא** (*ש"מ): **כג**] מי"ש כי הוא טעם ר"י, אמנם טעמא דר"ע מאו זכת (הגרי"ב. בכתה"י ולה"י מדם שפך. ולשון הפסוק "דס יחשב לאיש הוא דס כפר", ועי' רש"י לקמן קז ס.): **כד**] בכתה"י ולה"י מדם שפך. **כה**] בכתה"י ובדפ"י מחשבה לא פסלה כו'. וכן הוגה בגל' ד' ולעיל (וסס בקבלה במקום בפיגול): **כו**] למחר קאמר כל"ל (*ש"מ):

עין משפט נר מצוה

סב **א** מיי' פט"ו מהל' פסה"מ הלכה ל ד יפ:
סג **ב** מיי' פי"ג מה' סס הלכה ל:
סד **ג** מיי' סס הלכה ד ופט"ו סס הלכה ל ופ"ד מהל' מעה"ק הלכה י:
סה **ד** מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה יו:
סו **ה** מיי' פ"ס מהלכות מעשה הקרבנות הל' ל ופ"ל מהל' פסה"מ הלכה כב:
סז **ו** מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה י:
סח **ז** מיי' סס הלכה ג:
סט **ח** מיי' פ"ט מהלכות בילת מקדש הלכה ה:
ע **ט** מיי' סס הלכה ג:
עא **י** מיי' פי"ג מהל' פסה"מ הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְשָׁחַט אֵת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא א, ה
2. אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְשֻׁחִים אֲשֶׁר מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן: במדבר ג, ג
3. וְאִם הָאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֶחְשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא:
ויקרא ז, יח

הגהות הב"ח

(א) במשנה ר' אלעזר ברי"ש אומר המהלך: **(ב)** רש"י ד"ה וקבל וכו' לא זרק שלא לשמו לא לשמו ע"ל והד"ל: **(ג)** ד"ה אתה וכו' אלא זריקה דהא: **(ד)** ד"ה לא עשה וכו' אלקא דעתך דהכי קאמר: **(ה)** ד"ה לא קשיא וכו' אלא מזבח ואי נמי אפילו שיריים דאיתרבי בהדיא לקמן: **(ו)** ד"ה הא דאמר וכו' ממשכ:

גליון הש"ס

גמ' יצאו שפיכת שיריים. לקמן דף לט ע"א:

מוסף רש"י

לחדד בה תלמידיו. שיסמו לכם לתורה ואמרו פלפול מלגם (עירובין יג.) **או לשמן ושלא לשמן.** בגמרא תפיס לי במתשבת עבודה אחת קאמר לי במתשבת שתי עבודות כגון קיבל לשמו וחזק שלא לשמו (פסחים נט:) **שלא לשמן ולשמן.** הא דתנא לו שלא לשמו ולשמו דלא מיתת לשמו ושלא לשמו הוא דפסולה דתפוס לשון אחרון אבל שלא לשמו ולשמו לא, קמ"ל דאף בגמר דכיון אדם נתפס אית ליה (עפ"י רש"י מנחות ב.) **ובכלי שרת.** שיסמ לוכם בגדי כהונה אלבנים אם כהן הדיוט הוא ואם כהן גדול הוא שמנה שהרי נאמר כאן הכהנים וכל מקום שנאמר בני אהרן הכהנים בגיהוגם משמע בבגדי כהונתם (יומא כד:) **אמר רבי טרפון אקפח את בניי.** מעצר היה על תורה המשתמתת ומקבל אם עצמו (שבת יז.). [ר"ש] היה רגיל לומר אקפח את בני [כמהיה] נמצא (ב"מ פח.):

שיטה מקובצת

המקריב אותו לא יחשב. היינו זריקה שמבלה (תוס' הר"פ):

שינויי נוסחאות

א) בכתה"י נוסף אי לא פריך אשם כו': **ב)** ל"ל שהיה ר' שמעון (ש"מ. פרי"ד). וכ"כ במתשבה שבמשניות (הגרי"ב). אבל בגמלא"ש בס כשם הר' יוסופ ז"ל הגיה לגמרינו וכתב כך מגלאתי בכל הספרים: **ג)** נ"ל אלעזר (פרי"ד). ועי' מלא"ש ועי' תו"ה במשניות ובמוע"ל אם וכ"ה בכתה"י: **ד)** ל"ל מי פסלה במחשבה (ש"מ). בכ"ל ופרי"ד ובקבלה מי פסלה מחשבה: **ה)** **להבחין** נמתקן (ש"מ. פרי"ד). ל"ל שמעתי **להבחין** בין קבלה כו' (כ"ר"ג): **ו)** בכתה"י **ובזרה**: **ז)** בכתה"י **אם הטית**. נ"ל **שלא הטית** (הגרי"ב ע"פ הנוסחאות): **ח)** **ר' עקיבא** (כתה"י): **ט)** מבשר וכו' **עד לא יצאה**. ליתא בכתה"י ופרי"ד. וכ"ש ומ"כ ומקבו תיבות פיגול הוא לא יצאה כלבד. בגליון ומס"ש מיקנו **ביום השלישי**

יא) [נרכות דף לג:] וש"נ. **יב)** פסחים נט.; **יג)** ת"כ צו פי"ב פ"ח ה"ה. **יד)** לעיל ד. מגיגה יפ. [קדושין לו:] ת"כ ויקרא נדבה פ"ד פ"ד ה"ד., **טו)** [תוספ' פ"ח][ה"ג,ו] [שנת יז. קנא.] ת"כ שם ה"ה, ספרי בהעלותך פיס' עה. ירושל' שבת פט"ז ה"א, יומא פ"א ה"א, מגילה פ"א ה"י, הוריות פ"ג ה"ב., **יז)** [קדושין סו:]. **יח)** ירושל' תרומות פ"ח ה"א, נזיר פ"ג ה"ה. **יט)** ת"כ צו פי"ב פ"ח ה"ד. **כ)** לקמן צו:. **כא)** שייך לע"ב. **כב)** יג"מ תוס' יומא כ:.ד"ה והקרבין,. **כג)** יומא כד:

עין משפט נר מצוה

עב א מיי׳ פי״ג מה׳ פסה״מ הל׳ ב ופי״ז שם הלכה ו:
עג ב מיי׳ פי״ג שם הלכה ז:
עד ג מיי׳ פי״ז שם הלכה ג:
עה ד מיי׳ פי״ג שם הלכה ו:

תורה אור השלם

ו. וְאִם הָאֹכֵל יֹאכַל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא:
ויקרא ז, יח

מוסף רש״י

בשתי אכילות הכתוב מדבר. דלא שנא מיסב לאכול למחר לא שנא מיסב להקטיר אימורין למחר פגול (להלן כח:) **מצדה תברא.** תשובתו מוכנת לגידו. (קדושין עד:) **זה הכלל בו׳.** בפ״ק קתני להגך ד׳ עבודות חסורות. קומץ דמי לשותפו דזה נטל ומפרש מלק נציה מחלק בסיעים ומן זה **התם** ממילא. טופל הדם במזרק הכא שקיל קומץ ומרמי בכלי מה לי ממילא מה לי קא שקיל ויהיב. המקבל מקדש הדם בכלי, והנותן מקדש הקומץ בכלי ובדבר זה דומין (מנחות יג:)

שיטה מקובצת

לא קשיא. הא דקתני לעיל דמחשבה לא פסיל בפיגול, לא בחשיבה בשעת קבלה על אכילה בשר אלא בחשיבה בשעת שחיטה על מנת לקבל דמו למחר. (ולכך לא) פסלה דבעינן מחשבה בעבודה לאכילת אדם או אכילת מזבח. ולאו דוקא בה אכילת מזבח. (דקתה בה״ר עשה מחשבה כשעשה אם שחט על מנת לזרוק דם למחר פיגול והריני אכילת מזבח בה״ם. ותימה למורי למה אינגרע לזרוק ולינן מיגלו בין פיגול ופגול לשמו. לזרקת כולה בשלא לשמו ובענין דשוחט ע״מ לקבל שלא לשמו כשר והריני לא עשה כו מחשבה כמעשה, וממני׳ אריי׳ במחשב בקבלה עצמה אבל מוקדק עשה כו מחשבה כמעשה דשוחט ע״מ לזרוק דמו שלא לשמו פסול. ר״ל דהא מיהא לר׳ יוחנן אבל לרש לקרש מאי איכא למימר דקתמר לעיל (דף ס:) אף בשחטו ע״מ לזרוק דמו שלא לשמו כשר דלין מחשבון מעבודה לעבודה. ומ״מ קשה לזרקת בשיעור בעלים דאף ר״ל מודה דשוחט ע״מ לזרוק בשיעור בעלים פסול ושוחט ע״מ לקבל בשיעור בעלים כשר. ור״ל דלא מלי לאוקמי בשיעור בעלים דל״ב תקשה לך הלשון דקתמר לא עשה בה מחשבה כמעשה משמע הא אם עשה בה (מעשה שקבל הדם) בשיעור בעלים פסול. אבל אינו לאחר קבל בשיעור בעלים נמי כשר כדאוקמתי לעיל דלא שיך שיעור בעלים רק בזרקה. אבל אי מיירי בפיגול ניחא דקתני לא עשה בה מחשבה כמעשה. דאם היה מקבל חוץ לזמנו לא חוץ למקומו פסול מיהא הדי (חוס׳ פסח:) **שמעתי סדבי.** ר״ש גרס שבילת אצבע מפגלת, וי״נ מפגלת אצבע. פירוש ר״ל כך אם חסר בשעת (זריקה) (וזריקה) ע״מ לעבוד לאחר (מפגלת) הטבילה, אבל אין לדון זה מחשב בעבודה לאכילת אדם או למזבח (מהרי״ם): **אין הכל בשלמים לרבינו.** פרש״י דקשיא לך מי. תיתני אמאי לא אמרינן כתחלת והאיכה מעבבת בשלמים מה עבודה המעבבת בשלמים (המביאה) [מביאה] לידי פגול אף בטילה המעבבת מחשבת הפגימה (המביאה) [מביאה] לידי פגול. וי״ל דבטילה אצבע לא שיך כלל בשלמים אבל שלא לשמו דשיך קצת בשלמים לענין דלין מרכין שפיר לשמו זה מזה (מהרי״ם): **אלא** בגון דלא פני. פ״ה כגון דלא פני (מיהו) מי יעד למזבח. ומ״ש ר״ה מהאי טעמא בחטאת מיהנות נמי ליפקוד בטילה אצבע דלא פני. ועוד קשה דבהקומץ אעפ״ל (מנחות דף יב:) אמר ר׳ יוחנן הולכה הוי פסולה משום דכגון דלא פני. עבודה חסונה היא. (והכי) [והכא] דמי הלי טעמא דמקבלת. ואמר הר״ם (דמשנה) [דמדבר] בדיעבד קרא לכמות בפיגומין ובטל ובמיגומין לא כתיב ובטל אלא ונקת. ש״מ דלא אמרינן כך בעמקת דכגון דלא פני דאי מיגומין וכן למקבלת לכך לא אמרי׳ הכי בכתיב בפיגומין לא כתיב בפיגומין הא שיך הלי טעמא אף בחטאת ודלי הלי הכא דלא פני אצ״ג דהוי בטלמא, הכא ליתא. ומיתא הכל: **לא** הא רבנן בו׳. כלומר כין לומר ובין לומר הולכה היא אלא הא רבנן והא ר״ש

כלומר הא ר״ש דהולכה לא פסלה במחשבה וה״ה עבילה אלא נמי אע״ג דעבודה בהולכה משום דאפשר לבטלה והכא בטבילת אצבע ש״ל בטבילה מקבל לא פסלה בה עפי מחשבה (מהולכה) [מבהולכה]. כך נראה לגרסי׳ (מהרי״ם):

ג: **ויש לפרש** במסקנא דנקט לשון פסול דאיירי בשאלה לשמן דהוי בכל ד׳ עבודות ומיהו אשכחן דיקא דלא קאי לבסוף גבי כל הנישוח דמיש באחר (קידושין דף כח:) [ז] : **על מנת לשפוך שיריים למחר.** ל״ע בפרק קמא דמעילה (דף ז.) דמיבעיא לן מיסב לנסכפין מהו ופי׳ רבינו דהתם מיירי שנסכפן מן הכלי על הרצפה ומיבעיא ליה אם מוליך אותו מקצת דם הנשאר בכלי על מנת לזרוק מאותן נסכפין חוץ לזמנו שהרי דאיין לאוסכפן או דלמא כיון דבכוס איתיה דם והוא דעל הרצפה הולך לאיבוד לא פסלה בהו ע״): **הג״ה** תהי בה ריש לקיש כלים למדנו אלא משלמים. תימה הא ריש לקיש גופיה קאמר לקמן (יד.) מודה רבי שמעון בהולכת (אבריס) חטאות הפנימיות: **אי** מה שלמים בו׳. זה אין שייך לומר דמחשבת יום שני לא יפסול בחטאת כמו בשלמים דפסיעה דבכל חד מזלין בתר חוץ לזמנו לדידיה:

אלא מאי אית לך למימר דבר הפוסל בהן בו׳. השתא מסיק דמסברא יש לנו לומר כן דדבר הפוסל מוציא מידי פיגול ודבר המעכב בה מביא לידי פיגול כמו בשלמים ואין שייך להקשות שכן נוהג בכל הזבחים: **זה** הכלל כל הקומץ ונותן בכלי. בהגשה אין פיגול דקמיה כנגד שחיטה ואין לו פיגול קודם שחיטה:

אלא [א] לא קשיא [ב] הא דאמר הריני [שוחט] [ג] ע״מ לקבל דמה למחר הא דאמר הריני מקבל דמה על מנת לשפוך שירים למחר א״ל ההוא מרבנן לרבא ושפיכת שירים והקטרת אימורין לא פסלה בהו מחשבה והתנן [ד] [ה] יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא באכילת בשר מנין לרבות שפיכת שירים והקטרת אימורים ת״ל [ו] ואם האכל יאכל [ז] בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח לא קשיא הא דאמר [ח] הריני זורק על מנת לשפוך שירים למחר הא דאמר הריני [ט] שופך שירים על מנת להקטיר אימורין למחר: א״ר יהודה בריה דרבי חייא שמעתי [י] שטבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית [יא] שמעה אילפא אמרה קמיה [יב] דרב פדא אמר כלום למדנו פיגול [יג] אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת אצבע מפגלת בהן [יד] וכי הכל משלמים [טו] למדו אי מה שלמים שלא [טז] לשמן אין מוציא מידי פיגול אף חטאת שלא לשמה אין מוציא מידי פיגול אלא מאי אית לך למימר מרבויא דקראי קאתיא

[ה״נ מרבויא דקרא קאתי] [יח] אמר ריב״ל [יט] בעליה זו שמעתי [כ] שטבילת אצבע מפגלת [כא] תהי בה רשב״ל [כב] כלום למדו [כג] פיגול אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת בהן אף חטאת אין טבילת אצבע מפגלת בהן [כד] וכי הכל משלמים למדו אי מה שלמים שלא לשמן [כה] אין מוציא מידי פיגול אף חטאת שלא לשמה אין מוציא מידי פיגול אמר רבי יוסי ברבי חנינא אין הכל משלמים למדו הואיל וחוץ למקומו פוסל בשלמים ושלא לשמו פוסל בחטאת מה חוץ למקומו הפוסל בשלמים מוציא מידי פיגול אף שלא לשמו הפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול א״ר ירמיה מצדה תברא מה לחוץ למקומו הפוסל בשלמים שכן נוהג בכל הזבחים תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג אלא בפסח וחטאת בלבד אלא מאי אית לך למימר דבר הפוסל בהן מוציאם מידי פיגול דבר המעכב בהן מביאן לידי פיגול הכא נמי דבר הפוסל בה מוציא מידי פיגול דבר המעכב בה מביאה לידי פיגול אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא [כו] זה הכלל כל הקומץ ונותן [כז] בכלי והמוליך והמקטיר בשלמא קומץ היינו שוחט מוליך היינו מוליך מקטיר נמי [כח] היינו זורק אלא נותן בכלי מאי ניהו אילימא דדמי לקבלה מי דמי התם ממילא הכא איהו קא שקיל ורמי אלא כיון דלא סגי דלא יהיב על כרחיה [כט] עבודה חשובה היא ה״נ כיון דלא סגי דלא עביד לה על כרחי׳ היינו הולכה לא לעולם דדמי לקבלה ודקאמרת הכא ממילא התם איהו קא שקיל ויהיב כיון דאידי ואידי מתן כלי הוא מה לי ממילא מה לי קא שקיל ויהיב לימא כתנאי דתני חדא טבילת אצבע מפגלת בחטאת ותניא אידך לא מפגלת ולא מתפגלת מאי לאו תנאי היא לא הא רבנן הא רבי שמעון אי רבי שמעון מאי אריא טבילת אצבע האמר

לא קשיא הא. דקמרבי שפיכת שיריים כגון דאמר הריני זורק לו אחת משאר עבודות על מנת לשפוך שיריים למחר שהרי מיסב להאכיל את המזבח חוץ לזמנו: **והא.** דמעטינהו לעיל כגון דאמר הריני שופך שיריים כו׳. כללא דמילתא בעינן מחשבה בשעת עבודה על דבר [ט] אכילת אדם או למזבח הלכך מיסב בשעת שפיכת שיריים על אכילת בשר לא כלום היא דלא הוה מחשבה בשעת עבודה: **שמעתי מרבותי שטבילת אצבע.** האמור בחטאות הפנימיות וטבל הכהן אצבעו וגו׳ (ויקרא ד) מפגלת בחטאת אם טבל ע״מ להקטיר אימורים למחר: **כלום למדנו פיגול.** בחטאת אלא משלמים דעיקר פיגול בשלמים כתיב ואם האכל יאכל ושלמים אין בהן טבילת אצבע שכל הדמים בזריקה מן הכלי למזבח חוץ מן החטאת שהיא במתנת אצבע: ופרכינן **וכי הכל משלמים למדנו.** (ד) דין פיגול בכל הזבחים כדינו בשלמים [ט]: **אי מה שלמים אין שלא לשמו מוציאו מידי פיגול.** אם שחט במחשבת חוץ לזמנו וקבל והוליך שלא לשמן לא יצאו מידי פיגולין שהרי אין שלא לשמו פוסל בשלמים והוה ליה קרב המתיר כמצותו בפיגול אלא פסול מחשבה אחרת: **אף חטאת.** אע״פ שלא לשמו פסול בה לא תוציאנה מידי פיגול ואין תנן בפ״ב (לקמן דף כט:) הפסח והחטאת ששחטן חוץ לזמנו וקבל והלך וזרק שלא לשמו זהו שלא קרב המתיר כמצותו ואינה פיגול ליענש כרת על אכילתו כדילפינן בפ״ב (שם דף כח:) מקרא כהרלאת כשר כך הרלאת פיגול שיקרבו כל מתירין דהיינו אחרבע עבודות בלא פסול מחשבה אחרת: **אלא מאי אית לך למימר מרבויא דקרא קאתי.** כל הזבחים לפיגול [כ] בפ״כ ולא משלמים למדו הלכך כל חד וחד מאי דפסיל [כא] מוציאו מידי פיגול וכן לענין הבאתו לידי פיגול כל חד וחד מאי דכתיב ביה דהוי עבודה מביאו לידי פיגול: **הכי גרסינן שטבילת אצבע מפגלת** [כב]: **אין הכל משלמים למדנו.** ודקשיא לך בחטאת היאך שלא לשמו מוציאה מידי פיגול: **הואיל וחוץ למקומה** [כג] **כו׳.** מתסבת על מנת לאוכלו חוץ למחיצת אכילתו דהיינו בכל העיר וחוץ לעיר הוי חוץ למקומו [כד] פוסל בשלמים [כה] דהדיא מרבינן לה לפסולא [כו] בפ״ב אלא שאין בו כרת: **מוציא מידי פיגול.** כדילפינן [כז] בפ״ב שכל מחשבת פסול מוציאתו מידי פיגול: **מלדה תברא.** תשובתה

בלדה אם מחוץ למקומו אתה לומד לשלא לשמו ולהעמיד פיגול על עבודות הנוהגות בשלמים ותו לא אלא שמוציאתה מידי פיגול תלמד בחטאת שלא לשמו מחוץ למקומו דשלמים יש להשיב מה לחוץ למקומו [כא] דין הוא שיוציא מידי פיגול שהרי פסול [כב] וחמור לנהוג בכל הזבחים תאמר כו׳: **אלא מאי אית לך למימר.** אם כאת לומר הכל משלמים למדו מה יש לך [כו] טעם בשלא לשמו המוציא מחטאת מידי פיגול כך יש לך לומר שלמים כדר׳ הפוסל בהו כגון חוץ למקומו מוציאן מידי פיגול: **ודבר המעכב בהו.** כגון ד׳ עבודות הדם מביאין לידי פיגול: **הכא נמי.** אף חטאת דבר הפוסל בה כגון שלא לשמה מוציאה [כג] ודבר המעכב בה כל הכתוב בעבודת דמה וטבילת אצבע בכלל [כד]: **אף אנן נמי הנינא.** דטבילת אצבע שלא לשמה מפגלת דתנן במנחות כל הקומץ [כה] בכל ד׳ עבודות [אם] חיסר על מנת לאכול שיריים או להקטיר קומץ למחר פיגול: **בשלמא קומץ.** מפגל דהיינו כשוחט שמוציא דם שהוא חלק גבוה מן הבשר [כו] [והבשר] שיריים הם אף זה הפריש קומץ מתוך שיריים וכן שאר ב׳ עבודות דמפגל [כז] מהיקישא דהוקש מנחה לזבח דכתיב זאת התורה [ויקרא ז] ואמר לקמן (לח.) דהך [כח] היקשא מה שלמים מפגל [כט] ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין: **הכא ממילא.** נופל הדם בכלי הכא קא שקיל בידיה ורמי: **אלא כיון דלא סגי דלא יהיב.** קומץ לכלי לקדשו בתוכו כדאמרינן לעיל (דף יא.) שלא בכלי שרת פסולה ואמרינן טעמא במסכת סוטה בפרק שני (דף יד:) מידי דהוה אדם [כט] לאו אע״ג דקדישתיה סכין בצואר בהמה הדר בעי לקבוליה וקדושיה בכלי זימנא אחריתי קומץ נמי אע״ג דקדשה מנחה כולה בכלי בעי לקדושי קומץ זימנא אחריתי הלכך עבודה חשובה היא ומפגלה הכי נמי בטבילת אצבע כיון דלא סגי כו׳ היינו הולכה שמוליך הדם בגאצבעו [לא] לקרבן למזבח: **לעולם דדמי לקבלה.** הלכך אתיא בהיקשא דאיתקוש מנחות לשלמים דהא איתרבי קבלה בשלמים לפגל כדאמרי׳ לעיל ומתן כלי במנחה כקבלה בדם אבל טבילת אצבע לא איתרבאי ולא מיפשוט: **לא מפגלת.** אם טבל על מנת להקטיר אימורין למחר: **ולא מתפגלת.** אם שחט [או קבל] [ל] ע״מ לטבול אצבע למחר: **מאי לאו תנאי היא.** דמר תניא לה הולכה [לא] ומר לא תניא לה הולכה: **לא.** דב״ע הולכה היא והא דקתני איזה מפגלת רבי שמעון היא דאמר במתניתין הולכה לא מפגלת כדתנן ורבי שמעון מכשיר בהילוך:

כל

מסורת הש״ס

א) ת״כ צו פי״ב פ״ח ה״ו. **ב)** [לקמן כח: מנחות ח. חולין פח:]. **ג)** עיין כתובות דף ג:. **ד)** מנחות יב.. **ה)** צו פי״ג. **ו)** לקמן כח.. **ז)** לקמן כט:. **ח)** [ועי׳ כ״מ מו׳ ועי׳ מ״ש על לדון]. **ט)** [וע״ע תוס׳ מעילה ז. ד״ה מיסב]:

הגהות הב״ח

(א) גב׳ קתיה דבר פלא: **(ב)** שם משלמים למדנו מ׳ מה: **(ג)** שם כלום למדנו בל״ל ומן בכל העמוד: **(ד)** רש״י ד״ה ופרכינן וכו׳ למדנו וכו׳ דמ״ש: **(ה)** ד״ה הוא״ל וכו׳ דבהדיא: **(ו)** ד״ה אלא מאי וכו׳ מה יש לך לומר בעם: **(ז)** ד״ה הכא ומי וכו׳ בכלל מביאה הס״ד: **(ח)** ד״ה אלא מאי וכו׳ לקרבי למוכה:

גליון הש״ם

גמ׳ הא דאמר. עיין לעיל דף ט ע״ב תוס׳ ד״ה מחשבין:

שינויי נוסחאות

א) מיכא אלא ליתא בכ״י. ומן בר״ש ופר״ר. לפניהו מגר׳ ע״פ בה״ן שהוסיפה ע״פ כ״י ועי״ש בחידושים לע״ז ד״ה רש״י: **ב)** בן הגיר׳ בשתה״ר ובש״מ. ג״ל הריני מקבל דמו ע״מ לקבל ד׳ הר״ש: **ג)** בפ׳ ״מ פיכה נקבל מקלת דמו למחר. ועי׳ מ״ש שבתי דהתוס׳ לעיל י״ ע״ש ד״ה מחשבין שבתו דלאן מיירי בחשב בקבלה ע״מ לגמרי הקבלה. ע״ש גרסו גי׳ זו. ומן בגלה״ש כאן ליין לתוס׳ הע״ל. ולפי גי׳ זו יתקן לפרש דבשחטו ע״מ לקבל הי פיגול. ולכבר הרשב״ם והכ״ר והמאור בפפ״ק דחולין. ועי׳ תו״ש ר״ד מי׳ ר״ד (לדף טו). סבברים דבר הרא״שוים הכ״ל ותמה. תע״ג שקשה לדברים בסילון כי מ״מ האמת היא כן כי׳ ובזבחים שם אמר בכלל הפסו דאין שלא לשמן מוציא מידי פיגול אף חטאת אין שלא לשמה מוציא כו׳ [בחה״ר]: **ד)** מיכות המוקפות ליתא בכ״י ול״ר רש״ג. וכ״ה ר״ר. ובש״מ הגיה כלפניו: **ה)** בש״מ גירס שמעתי מדבי. וכ״ה מיחוסי תנאים ואמוראים ובוכרים מכאן דבריב״ל תלמידו דהבי הוה: **ו)** מפגלת בחטאת [בר״ש]: **ז)** ר״ל בה [ישמה״ר]: **ח)** [בר״ש]: **ט)** [בר״ש]: **י)** [בר״ש]: **יא)** ר״ל בה [ישמה״ר]: **יב)** [בר״ש]: **יג)** מיכא נמי ליתא בחוס׳ [ר״ר]: **יד)** ר״ל על בריחיך היינו קבלה ה״נ ובר׳ [ר״ר]: **טו)** [בר״ש]: **טז)** כגון בגין מיכא [בר״ש]: **יח)** [בר״ש]: **יט)** דפסיל ביה [ישמה״ר]: **כ)** [בר״ש]: **כא)** מפגלת ול״ג מפגלת אצבע [בר״ש]: **כב)** [בר״ש]: **כג)** מוציאה הס״ד [ישמה״ר]: **כד)** [בר״ש]: **כה)** ר״ל פרק הקומץ [בר״ש]: **כו)** מן הבשר שדן [בר״ש]: **כז)** [ישמה״ר]: **כח)** [בר״ש]: **כט)** [בר״ש]: **ל)** מפגלת מהיקישא דאיתקש [בר״ש]: **לא)** דהא דמפגל [בר״ש]: **לב)** [בר״ש]: **לג)** [בר״ש]: **לד)** [בר״ש]: **לה)** [בר״ש]: **לו)** [בר״ש]: **לז)** [בר״ש]: **לח)** [בר״ש]: **לט)** [בר״ש]: **מ)** [בר״ש]: **מא)** [בר״ש]: **מב)** [בר״ש]: **מג)** אדם דם כל״ל [בר״ש]: **מד)** [בר״ש]: **מה)** [בר״ש]: **מו)** תיגות אר קבל ליתא בכתה״ר ובד״ר: **מז)** [בר״ש]: **מח)** בכתה״ר בהולכה. ומן בסמוך:

כל קרבן שאינו על מזבח החיצון כשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל הזבחים אין בו משום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): **בחטאות החיצונות.** איזה מפגלת [ג] דלא כתיב בהו ובטל אלא ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו [ד] והיא לקיחה קבלה היא ומינה ילפינן קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מח.):

[ה]**אילטריכא מהו דתימא הואיל וכתיב ולקח.** דמשמע הוא בעצמו יקח: **ואי אתי קוף ורמי להו אידיה.** על אצבעו בעי מיהדר ומשקל אלמא ולקח נמי אאצבעו קאי שיטבול אצבעו אימא כמאן דכתיב וטבל דמי: **להכי לא כתיבא** [ד] **טבילה.** בהדיא אלא כתב קבלה [ו] ומדסמכיה אאצבעו [ז] ונתן הוא דליף [ח] לטבול אצבעו שצריך ליקח בעצמו ולטבול [ח] דמשמע הכי דלא תהא טבילת אצבע עבודה [ט] תשובה בהן לפגל מדלא אחשבה קרא להצריכה בפירוש [כ] ומשמע הכי שצריכה היא לטבול בחטאות [כא] (ו) המיצוה ולא לשקול קוף ולירמייה לדם על האצבע דבעינן לקיחת אצבע מעליותא דולקח נמי אאצבע קאי: **שאי אפשר בטבילה.** [כב] דלאו אורח הרגא לאחוט בעזרה ומוליכה כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל לקרנות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: **כל שאינו.** כל קרבן שאין מתן דמו על מזבח החיצון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ק לפסול דלא לשמו: **מודה הוא** [כב] **לפסול.** נהי דאין בהן פיגול להתחייב כרת על אכילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו. והכי נמי הוה מצי למרוצי ליה אין במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי בר' חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: **חוץ לזמנו פסול בשלמים כו'.** ומיהו כרת לא נפקא לן בו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו להבא מן הדין להיות כנדון: **חוץ למקומו מנא לן.** דהא חוץ למקומו נמי בשלמים כתיב ומייתינן גמרינן לכל הזבחים ולר' שמעון דלא גמר מיניה אלא חיצונות כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: **אי מחוץ לזמנו.** במה מצינו: **אי משלא לשמו.** ובק"ו כדלעיל: **שכן נוהג בכמה.** [בקרבן בעת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי שניו קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחילה בבמה] וכל הבקעה מקומו עד סוף העולם: ומשני **שלא לשמו במאי נוהג.** בחיזה קרבן אתה מולא פסולו בפסח וחטאת והני בבמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיח.) כל הנידר ונידב קרב בבמה ומשני נידר ונידב אינו קרב בבמה: **ואיכבעיא אימא.** מוץ למקומו מחוץ לזמנו אתי ולא פרכינן שכן כרת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו בפ' שני (לקמן דף כח.) בקרא אחרינא [כג] דאמרינן אם האכל יאכל ביום השלישי זה מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאתויי חוץ למקומו וכיון דאיתקוש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: **אמר רבא אמ"ל ר' שמעון סבר לה כרבי דאמר.** לקמן בפ' שני (דף כ.): **בין האולם לזבח לפון.** תלוי לפוני שבעזרה שבין האולם ולמזבח אע"ג דלא קריבן ביה על ידך המזבח לפונה דהא המזבח הוא הוי לפון לענין שחיטת קדשי קדשים: **אין מחשבה מועלת בחטאות** [כד] **הפנימיות.** אפילו לפסול: **אלא מפתח האולם ולפנים.** אאם חיצב בהולכת הדם ממקום שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה זו לשחוט אצל פתח האולם אבל מי סבר כרבי יוסי דפליג אדרבי אלעזר בר' שמעון ואומר אין לפון אלא כנגד המזבח מקיר המזבח [כה] לפוני עד כותל העזרה לפונית הוא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה לפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' (ויקרא ו) ולפון בעולה כתיב [שם ז] : **ואמ"ל.** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (נט.) תוך עזרה מקדש כל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו דכתיב [מ"א ח] ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר ותניא לקמן (נט.) דברים ככתבן דברי ר' יהודה: **אין מחשבה מועלת.** לר' שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם כדם המתיר את הבשר וכקומץ המתיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת עבודת הבזיכים הואיל והן מתירין רבי [כו] שמעון אי כרבי יהודה סבר לה אין מחשבה הולכה מועלת כה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו דבכל ההיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל ההיכל כשר להושיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עזרה [כז] שבירה לן ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רצפת העזרה מיד אם ירצה נמצאת הולכתו עד המזבח שלא לצורך: ה"ג **ואמ"ל סבר רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ.** כלומר ה' אמות של עובי כותל פתחו של אולם דבכל חלונו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחוץ לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר שם: **ואמ"ל סבר לה תוך פתח האולם לפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא בכדי הושטת ידו.** עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרצפת היכל והמניח בה מחשבה: **וזרקין ואם תמי לומר הולכה שלא כרגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל.** דהא הושטת ידו הולכה שלא ברגל היא: **וזרקו הכהנים את דם מידם.** [מידם] של שוחטין משמע ושוחטין זריז מינהו ואשמועינן קרא שהזריז לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו לזרוק [כח]:

מודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרלים היה דפ' המזקין (גיטין דף נד: ושם) דקתמר ר' יוסי הכן גדול ביום הכפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימנן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפ' הקומץ זוטא (מנחות דף יד.) דאין פיגול אלא בדבר העשה על מזבח החיצון ולמאי דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול גלו דוקא ועוד יש לפרש היינו שלא לשמה ולא נהירא [ט]: **ומה שלא לשמן.** מיתה מה לשלא לשמן שכן נוהג בד' עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ז.) (מה לחוץ לזמנו שכן כרת) [כט] ומ"ש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנו בעלים דהוי [ל] כפיגול בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח [מ] [לא] בזריקה לחודיה וי"ל דשלא לשמן יוכיח וילפינן במה הלד משנו קדש ושנו בעלים: **הג"ה** תוך עזרה מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.) ולריך לדקדק לר' יהודה כיון דעזרה מקדש [מא] היכי משכחת לה בפסולין דאם שחטן לא יעלו וי"ל דמשכחת לה [באותם] דירדו בלשכה או בחוצה או על גבי דף ועליה [לב] מאיר דאמר פ"ב (לקמן כו.) תלה ושחט פסול מ"ג שחט על הרלפה ואמ"כ נתן על הדף דהשתא ירדו [מב] ולי"ע דלקמן [לג] (דף קכ.) מבעיא להו ירדו מהו שיעלו [וי"ל דשחט על הרלפה ואמ"כ נתן על הדף] [לד] ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדמיס לקמן (נט.) דבעי מזבח והדם לא עלה ברלפה ותו דלשון אם עלו דינקט היינו לדיעא דקודש דאתא [מב] דוד וקדיש לרצפה וקודש בגין שלמה. הג"ה:

[ה] כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו [א] משום פיגול אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות חטאות החיצונות פשיטא [ב] לא [ג] כתיב בהו וטבל אצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב [1]ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי [ד] כמאן דכתיב וטבל דמי [ה] [קמ"ל] להכי לא כתיב וטבל דמשמע הכי ומשמע הכי: רבי שמעון מכשיר בהילוך: א"ר שמעון בן לקיש מודה רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהו הואיל ועבודה שאין [ו] יכול לבטלה והאמר [ז]רבי שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול א"ר [ח] יוסי ברבי חנינא מודה היה לפסול מקל וחומר ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחטאות [ט] ואשכחן חוץ לזמנו חוץ למקומו מנלן אי מחוץ לזמנו מה לחוץ לזמנו שכן כרת אי משלא [י] לשמה שכן נוהג בבמה (חיוב) שלא לשמן במאי נוהג בפסח וחטאת פסח וחטאת בבמה לא קרבו [יא] ואיבעית אימא הקישא הוא [יב]שלישי זה חוץ לזמנו פיגול [זה] חוץ למקומו אמר רבא אם תימצי לומר ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר [יג]בין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים ואם תמצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תמצי לומר [יד]סבר [טו] קדושת היכל ואולם חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תמצי לומר [טו] תוך הפתח כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו [יז] פסיעה אחת אלא [יח] בכדי הושטת ידו ואם תמצי לומר סבר [יט] [כ]הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל: [כא]א"ל אביי [כב] לאמוריה דרב חסדא בעי מיניה מרב חסדא [כג]הולכה בזר מהו א"ל כשרה ומקרא מסייעני [כד]וישחטו את [יא] הפסח ויזרקו הכהנים את הדם [כה] מידם והלוים מפשיטים מתיב רב ששת [כו]אונן

[1] ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה השפך אל יסוד המזבח: ויקרא ד. לד

2. וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים מידם והלוים מפשיטים: דה"ב לה. יא

עין משפט נר מצוה

עז א מי' פ"ט מהל' מעה"ק מקדש הלכה ח ג והלכה עז ופ"ח מהלכות פסה"מ הלכה מ ממנ לאחין שם:

עח ב מי' פ"ע מהל' מעה"ק מקדש הלכה עז ופ"ב הלכה ז ממנ לאחין שם:

תורה אור השלם

ליקוטים

קדושת היכל ואולם חדא היא. לא לענין קדושה הוא אומר כן, שהרי משנה שלימה במסכת כלים (פ"א מ"ז) עשר קדושות בירושלים זו למעלה מזו ונכללו ביניהם בין האולם והמזבח מקודש הימנו שאין בעלי מום ופרועי ראש ונכנסים לשם היכל מקודש ממנו שאין שתויי יין נכנסים לשם. אלא לומר שכל עבודות הכשרות בהיכל כשרות באולם. (מאירי עיוכין ג.) **קדושת היכל ואולם חדא היא.** ונפקא מינה לענין בזיכין, דאם חשב בהלוך הבזיכין אי היכל ואולם חדא קדושה היא אין המחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ שהרי יכול להניח השלחן אצל פתח האולם ואמרינן בפרק קמא דזבחים בהלוכה דאפשר לבטלה אין המחשבה פוסלת. ועוד נפקא מינה להא דאמרינן בהקומץ רבה הנכנס להיכל שלא בשעת עבודה סופג את האדבים, וללענין פורשין בין האולם ולמזבח כדאיתא בפ' טרף בקלפי. (תוס' הרא"ש עיוכין ג.)

שיטה מקובצת

להכי לא כתיב ובטל כו'. וא"ת ואיתו פ"ל לומר דלמתוב וטבל ונשתוק מלקח. והא אנטרך (לקמן) (לעיל) (דף ח.) לומר שהתא קבלה לפס חטאת וגם דקבלה טעונה לפון (לקמן דף מח.). וי"ל דה"ק לכתוב מדאתי ונטל עם ולקח: **מודה** רבי שמעון בר'. פרש"י דלאו אורח כו'. ויקשה דאמרינן לקמן (דף סב.) אלמיס שחמון בהיכל בשרים וכו' משום שלא יהא עפל מעוי מן העיקר ולא פלגינן משום דלאי אורח אורחא. ועוד דאמרינן התם עיבד אדם עבודת רבו ממקום רבו, משמע דפפיר הוי אורח אורחא. לכן נראה לומרי דטעמא דמשום דחטאת טעונה לפון ודהיכל לא הוי לפון, דאפילו לת"ל (לקמן דף כ.) בין האולם ולמזבח קרוי לפון מידה המנים התלמות ולוקן לא הוי לפון ובי"ש בהיכל עלמו (שמחלות) [שמחלות] ההיכל מפסקה: **והאמר** ר' שמעון יכול. וקס"ד דפסול אלא לשמו נמי לעיכוו בה ובי"ש פסול דחוץ לזמנו דלא ליף מכלל שלמים, ולכך פריך לרש לקים. ומשני דמותה לפסול אף חוץ לזמנו מק"ו, ושלא לשמו אית ליה דמודה בה ר"ש. והי"ה דהוי מלי לומר אלו בשלא לשמו קיימינן (ולא) כפיגול, אלא דהיקה לאתרן לגרנינו דאף בחוץ לזמנו הקפריבן ליה מודה ר"ש דאף הוא פסול: **א"ר** יוסי בר' חנינא. עיי תוס' לקמן דף קד ע"ב [ד"ה לא]: **ואיבעיא אימא** הקישא הוא. עיין תוס' גמרות דף עט ע"ב [ד"ה והלכו]: **בעי** מיניה ברב חסדא. פי' אמתר לו לאמורי' שיאכל מרב חסדא: תוד"ה ומה וכו' ויש ליפר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנו בעלים. שאינו כד' עבודות כדין פיגול. וא"ת מ"מ מיכא לאיפרך מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזריקה עלמה, תאמר כפיגול שאינו [אלא אם] מחשב מעבודה לעבודה. ומיהו הר"מ דעבדינן ק"ו ממקום, ומה מקום כגון שלמים דשלא לשמן לא פסל כהו חוץ לזמנו פסול בהו, מקום כגון כהו חוץ לזמנו פסול בהו חוץ לזמנו. והשתא ליכא לאיפרך מה לשלא לשמו כיון דמכח ק"ו מקום קמ"ל דלהכי), וכ"כ בס"ל אלא שם ליתא המשך להכי וכו' עד הפיקקא: [ד] שאי אפשר לבטלה כל"ל (ש"מ, וכ"ה ברש"ש ופרי"ד): [ה] סבר ר'

שמעון (כ"ר"ק). בס"ר ב' ליתא תינח סבר: [ו] בכתה"י לומר סבר לה תוך. וכ"כ בס"ר: [ז] נ"ל אלא [בתקוס אפילו] (כ"ר"צ ור"ד). ובכתה"י מגיה כלפניו: [ח] תינוח אלא בכדי הושטת ידו ליתא בכתה"י ובד"ו. ולפניו ע"פ בה"ר: [ט] רש"י ל"ג תינח סבר: [י] נ"ל בד ששת (גליון). וכ"ז עיקר (ע"ב"ר): [יא] תינח את נמתק. (ועכ"ר בבתה"י ובמקרא): [יב] תינוח את הדם נמתק (ש"מ וכ"ה במקרא): [יג] נ"ל מפגלת פשיטא דלא. (כ"ר"פ). ולפ"ז תינח מפגלת הס"ד ואמ"כ מ"ס פשיטא דלא, וכ"כ בס"כ: [יד] נ"ל כתי' בה (בתה"י. ובעי"ר בש"מ): [טו] נ"ל אלא כתב ולקח דמשמע נמי קבלה ומדסמכיה (כ"ר"פ): [טו] נ"ל אצבעו אונתן (ש"מ): [יז] לטבילת אצבע כל"ל (ש"מ): [יח] ולטבול הס"ד (ש"מ): [יט] תינח עבודה ליתא בכתה"י ובד"ו. וכ' הג' הס"ד (ד"ה): [כ] בפירוש הס"ד (ד"ה): [כא] בחטאות החיצונות (בתה"י). וכ' הג' הס"ד: [כב] נ"ל סיס (ש"מ): [כג] נ"ל בקרא אריכא (בתה"י). [כ"ר"ר הוגה מקרא]: [כד] נ"ל בהולכת חטאות (ש"מ): [כה] נ"ל מזבח הצפוני (שמ"ר): [כו] ולדבי (כ"ר"פ), נ"ל ואי ר"ש בר"י סבר (צ"ר ופ"ר): [כז] ס"ק כי עזרה לא חשיב ומן האולם בר' (ש"מ), נ"ל סביראה ליה (כ"ר"ר): [כח] נ"ל לזורק (ש"מ): [כט] תינוח המוקפות נמקבי ע"פ בה"ר וכן מתקן הס"מ. עי' כהג' ותיוסיס שבנוסף המסכת שנדפס בשם הרב הגאון המפוסקים מב"ד למדינת פפאלן שמיעבר בעוד טעם שאין מן סעורך לממוק הג"ה זו (גליון): [ל] ועי"ע בעה"ק לקף אות (ש"מ): [מ] נ"ל לזורק (ש"מ): [מא] תינוח המוקפות נמקבי ע"פ בה"ר וכן מתקן הס"מ. עי' כהג' ותיוסיס שבנוסף המסכת שנדפס בשם הרב הגאון המפוסקים מב"ד למדינת פפאלן שמיעבר בעוד טעם שאין מן סעורך לקף אות (ש"מ): [מב] נ"ל דלא הוי פיגול אלא בזריקה (צ"ק). ועי' ש"מ: [מג] תאמר בחוץ לזמנו שאינו פוסל אלא בזריקה לחודיה ר"ל כל' (שמ"ר). ונכאל מסה הגיה ולא בזריקה לחודיה: [מד] נ"ל לגהיה וצ"ע דלקמן (סד ב). תנן כשם שאם עלו לא יהדו וכו' לר' קנוע המקקף נוסף ע"פ בה"ר. ע"ק ופ"ש בה"ר. אמקר כאן המרוקן ע"ל דמודה (ד"ה לקמן) פר ל תמוד"ר ל"ל דשמא הא דעורה מקדשת במזבח היינו כשרים להקטיר עליה אבל פסולים לא ועי"ל דמודה כו' (ודלקמן פז ל ד"ה כגון מגן). ועי' רש"ק הו"מ (גליון):

הגהות הב"ח

(א) גמ' פסיגת הא לא מתיב: (ב) שם דמגת אחרימי אימא כמאן: (ג) שם אמר רבי יוסף כר' מגיגת מודה הוא לפסול וכו' אלא לשמו: (ד) שם אשכחן כל"ל יאות ר' נמתק: (ה) שם לי מקלא לשמו וכו' לשמו נמתי: (ו) רש"י ד"ה להכי לא וכו' כחטאות הפנימיות ולא דלישקול:

גליון הש"ס

(גמרא ואבע"א הקישא הוא. עי' לקמן דף ג ע"ב): רש"י ד"ה שא"א לבטלה דלא: אורח ארעא. ע' לקמן פג ע"א תוס' ד"ה שכן: תוס' ד"ה ומה וכו' אי בזריקה לחודיה. היינו דכש"ב פוסל בזריק לפס אחרים אבל בפיגול אינו פוסל אלא במחשבה ע"מ לאכול או לקטיר למחר אבל לא בזריק בפנ"ל מחר. אבל קס"ד דמה תילגי דשלא לשמן יוכיח הא בשלא לשמן ג"כ הכי הוא דפוסל בזריק לפס עולה וא"כ פרכינן מה לאמן שפוסלים בזריקה לחודיה. אח"ז מלאחי שמחד בזר בפ"ק ותירוצו אינו מובן ע"ש: ד"ה הנה"ה וכו' הי"כי משכחת לה בפסולים **אם** יחדו **לא** יעלו. עי' לקמן פז ע"א תוס' ד"ה כגון ומגמות נ ע"ב תוס' ד"ה כגון:

מוסף רש"י

שלישי. אם יאכל יאכל מנסר זבח השלמים ביום השלישי, ומוקי ליה בגמרא לקמן במחשב בשעת עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: זה חוץ לזמנו. השלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא: פיגול. דכתיב בפיגום דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לדרות חוץ למקומי, ומסברא דאמתחבת חוץ למקומי מוקמינן לה דלא אמתחבת שאר פסולת כגון לשפוך דמי על הרצפה או ע"מ לעבוני כדם הפסולין, דדמי לחוץ לזמנו קמהני בהאי קרא ותוקן לאמיאה דמי לחוץ לזמן (דהכו כח.): **בין האולם ולמזבח צפון.** שהוא מערבו של מזבח וצלמד שיהא חלק פנוי של עזרה, אבל מזרחו של מזבח לגד שער נקוד שנו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק לפוני דקיבא קדושתיה דהוא מקום דרישת ישראל והכהנים, ר"ל אמה מקום דרישת ישראל מן השער ולפנים וי"ל אמה (נעד) [עוד] לגד המזבח מקום דרישת הכהנים (הלכו ב.). **קדושת היכל ואולם חדא היא.** וכל עבודות האמורות בהיכל אי איה עביד לה באולם לאלמעי מיתכשרי יתקרי אהל מועד [עפ"י עיוכין ג.] **לאמוריה.** המתרגם לדברים מה שהיא ליתם לו בשעת הדרשה (שוטה מ.): **וזרקו הכהנים מידם.** מידם של שחטים שהם זריס שחוטין וקבלו הדם מיד הכהן המקבל והוליכוהו אל הזורק (יומא מט.):

שינויי נוסחאות

א) נ"ל אין חייבין עליו משום (כ"ר"צ ור"ד). וכ"ה לקמן בסמוך ובדף מג ב. ומה אלינא דר"ש בר' חנינא לקמן דמילה ר"ש לפסול ורק חיוב כרת אין בו: ב) נ"ל דלא (ש"מ). וכ"ה ברש"ש ע"פ ס"ל, דאם לקמן אות יג: ג) תינח קמ"ל ליתא בכתה"י ובד"ו אות ל', וכן מתקה הגריעב"ץ. אבל בד"ו ב' וג' איתא, וכן בפרי"ד (יסס קמ"ל דלהכי), וכ"כ בס"ל אלא שם ליתא המשך להכי וכו' עד הפיקקא: ד) שאי אפשר לבטלה כל"ל (ש"מ, וכ"ה ברש"ש ופרי"ד): ה) סבר ר'

עין משפט

תוספות

מסורת הש"ס

מוסף רש"י

שינויי נוסחאות

הגהות הב"ח

גליון הש"ס

שיטה מקובצת

ליקוטים

תורה אור השלם